כי קאמר ר"מ כנדר כנדבה לא קאמר. דקרא לא איירי אלא בנדרים ולא בנדבה: **והקמני כנדבותם נדר בנזיר ובקרבן.** דאלמא שהכשרים נודרים והימי מצית לאוקמי כר"מ: **ומתרלינן מני נדב.** ופירשו רבותי דהך קושיא בדין הוא דהוה מצי לאקשויי לה אגופא דממתני' דהא מתני' משמע שאין הכשרים נודרין מדקתני כנדרי כשרים לא אמר כלום ובתר הכי קתני נדר אלא דמעיקרא דייק מתני' גופא דמפליג בין נדר לנדבה מני ובתר דאוקי לה כר"מ דייקינן היכי קתני נדר. ואינו נראה לי אלא ה"ק כשאלמא אי לא מוקמינן לה כר' מאיר מצינן לפרושי דנדר של כשרים מתוך שהוא בלגון גמור וכשר הדבר לעשות כן נדבה מקרי ואע"ג דאי אמרינן הכי לא שמעינן ליה לתנא דמפליג בין נדר לנדבה ועיל אמרי' בפשיטות מאן תנא דשני ליה בין נדר לנדבה לעיל אמרינן הכי משום דקושטא דמילתא היא אבל הש"ס גופיה דמי לה לאידך גיסא ולומר דלאו רבי מאיר היא ולא שני לן בין נדר לנדבה ומתרלא מתני' שפיר אלא אי אמרת רבי מאיר היא היכי מיקרי נדר דקרבן נדבה והרי כיון שאין הנדר רווי לכשרים אי אפשר שיקרא נדבה: **נדבה נמי דלמא אתי בה לידי תקלה.** דאע"ג דאמר הרי זו דלמא פשע ומאחר להביא יומר משלם רגלים: **כהלל הזקן.** אם אמר על בהמה המונחת בעזרה כנדבת כשרים נדר בקרבן שהרי כשרים מביאין בהמתן לעזרה[6] ומקדישין אותה כדרך שהיה נוהג הלל הזקן: **מביאה חולין לעזרה.** לאו בעזרה ממש שאסור להביא חולין לעזרה אלא בפתח העזרה: **נדבה דנזירות מאי איכא למימר.** כלומר היאך כשרים מתנדבין נזירות והא אית להו למימר דלמא אתו לידי תקלה: ה"ג **כשמעון הצדיק** ולא גרסי' סבר לה. והכי פירושא דכל שנדר מתוך עניין זה כל כך כוונתו לרויה דליכא למימר נבא לידי תקלה: **אפשר נזיר עמא.** שהתחיל למנות ונטמא בתא שסותר מנינו ומביא קרבן ומונה כתחלה: **ופחו יצרי עלי.** מיהר מלי' פחז כמיסד[7] ובקש לטרדני מן העולם ליכך אחרי מרגה עיני: **נזיר להזיר לה'.** שנזירתו לשם שמים: **משום דאתי על חטא.** שנטמא: **כשהן חוטין נזורין.** כשהן מתחרטין על מעשיהן הרעים: **ורבין עליהם ימי נזירות.** שמתחלה לא נתכוונו אלא לשלשים יום: **מביאין חולין לעזרה.** לאו דוקא שכל זמן שלא התירן חכם נזירותן קיימת וקרבנותיהן עליהן אלא כעין חולין קאמר שמתוך שאין כוונתן לרויה אף קרבנותיהן אינן רלויין. אבל בהך גברא שבא מן הדרום ליכא למימר שכיון שהיתה כוונתו כל כך לרויה בתחלה אינו שנא מתחרט: תני

כי קא"ר מאיר בנדר בנדבה לא קאמר והא קתני כנדבותם נדר בנזיר ובקרבן תני נדב בנזיר ובקרבן מאי שנא נודר דלא דלמא אתי בה לידי תקלה נדבה נמי לא דלמא אתי בה לידי תקלה כהלל הזקן דתניא[6] אמרו על הילל הזקן שלא מעל אדם בעולתו כל ימיו מביאה כשהיא חולין לעזרה ומקדישה וסומך עליה ושוחטה הניחא נדבה דקרבנות נדבה דנזירות מאי איכא למימר סבר לה כשמעון הצדיק דתניא[6] אמר (רבי) שמעון הצדיק מימי לא אכלתי אשם נזיר טמא אלא אחד פעם אחת בא אדם אחד נזיר מן הדרום וראיתיו שהוא יפה עינים וטוב רואי וקווצותיו סדורות לו תלתלים אמרתי לו בני מה ראית להשחית את שערך זה הנאה אמר לי רועה הייתי לאבא בעירי הלכתי למלאות מים מן המעיין ונסתכלתי בבבואה שלי ופחז עלי יצרי ובקש לטורדני מן העולם אמרתי לו רשע למה אתה מתגאה בעולם שאינו שלך במי שהוא עתיד להיות רמה ותולעה העבודה שאגלחך לשמים מיד עמדתי ונשקתיו על ראשו אמרתי לו בני כמוך אירבו נזורי נזירות בישראל עליך הכתוב אומר איש כי יפליא לנדור נדר נזיר להזיר לה' מתקיף לה רבי מני מאי שנא אשם נזיר טמא דלא אכל דאתי על חטא כל אשמות נמי לא ליכול דעל חטא אתו א"ל ר' יונה היינו טעמא בשהן תוהין נזורין וכשהן מטמאין ורבין עליהן ימי נזירות מתחרטין בהן ונמצאו מביאין חולין לעזרה אי הכי אפילו נזיר טהור נמי נזיר טהור לא דאמודי אמיד נפשיה דיכול לנדור ואיבעית אימא אפילו

כי קאמר ר"מ(6) **כנדר.** אסור בלשון נדרים דוקא קאמר: **אבל כנדבה לא אמר.** והיינו מתני' דקתני כנדבתם דכשרין נדרי בלשון נדבה: **והא קתני כנדבותם נדר כו'.** דמשמע דבלשון נדר קאמר: **דלמא אתי בה לידי תקלה.** דכי אמר בלי' נדר הרי עלי קרבן אתי בה לידי תקלה דעבר משום כל תאחר: **נדבה נמי.** כי אמר הרי זו קרבן אתי בה לידי תקלה לידי גיזה ועבודה א) אבל בבל תאחר לא דכל היכא דאיתא בי גזא דרחמנא איתא: **[כהלל].** מתני' דקתני נדבה מותר כגון דעביד כהלל דמקדישה בעזרה דמו לא אתי בה לידי מעילה: **נדבה דנזירות מאי איכא למימר.** היכי עביד דלא ליתי לידי תקלה דקתני נדב בנזיר דמותר דכשרים מתנדבים בנזירות: **סבר לה כשמעון הצדיק.** דמנזיר לשם שמים כאותו שבא לפני שמעון הצדיק: **לא אכלתי אשם נזיר טמא.** דנזיר שמיטמא מביא אשם ואח"כ מוטב ימי נזירות אחר ומאותו אשם לא אכל. וטעמא מפרש לקמן: **בא לפני אדם אחד.** שבא להקריב קרבן נזירותו ונגלח שערו: **ופחו יצרי עלי.** מתוך שרליתי במיס לזרתי כל כך נאה נתגבר עלי יצרי ובקש להביאני לידי מעשים רעים לטורדני מן העולם: **אמרתי לו.** כך אמר בעצמו: **עליך הכתוב אומר איש כי יפליא כו'.** דהיינו לה' לשם שמים: **דאתי על חטא.** שטיטמא עצמו וכיון דאתי על חטא הוא א"כ לא בעי למיכל שום קרבן חטאת. אלא היינו טעמא דלא אכל אשם נזיר טמא: **כשהן חוטין.** מתפחדים כמו ופחדת לילה ויומם (דברים כח) ומתרגמינן ותהית. כשהן חוטין נודרין שאינן נודרים לשם שמים אלא לשם כעס מנזרין עצמן: **וכשהן מטמאין.** דאתא טומאה וסתרי להנהו יומי דנזירות וצבו למימני יומי נזירות אחר וריבה עליהן ימי טומאה דשמא מיטמא פעם אחרת וצבי למיסתר כל הני יומי דנזירות ומתחרטין בעצמן שנדרו וכיון דמתחרטין לא הוי נזירות לשם שמים ונמצאו מביאין חולין לעזרה ומשו"ה לא אכל אלא מזה דולאי לשם הוא דעבד: **א"ה אפי' נזיר טהור.** דדלמא מתחרט על נזירותו ונמצא מביא חולין לעזרה: **כנזיר טהור.** ליכא למיחש דמתחרט דכיון דלא נטמא ולא רבו עליו ימי טומאה ודאי לא מתחרט. ואי אמרת אפ"ה הוא מתחרט דאינו יכול לעמוד בנזירותו להא ליכא למיחש דאי לאו דאמיד בנפשיה קודם שנדר דיכול לעמוד בו לא הוה נדר ולא מיתחרט כל היכא דלא נטמא: אפילו

מסורת הש"ס

א) [מסחים סו:], ב) מיר ד: [מוספתא שם פ"ד], ג) [מנחות קו.], ד) [כרתות מט:].

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה כי קאמר כ' מאיר אסור בנדר בלשון:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א) רש"י ד"ה נדבה נמי וכו' אבל בכל תאחר לא וכו' ר"כ בסוגיא קמייתא דר"ה דף ד איתא להדיא דאף בנדבה עובר בכל תאחר. וכבר הרגישו בזה בפר"מ פנים מאירות מ"ש פי' לט. וכבפיה יעקב מ"ב פי' ג יעוש"ה מה שתירלו:

פירוש הרא"ש

בי קאמר ר"מ בנדר בנדבה לא קאמר. ולהכי תנא נדר לאפוקי נדבה: ופריך היכי משמע לה דמשום דתנא נדר נא לאפוקי נדבה והא קתני כנדבתם נדר בנזיר ובקרבן והאי נדר ע"כ נדבה היא משום דכשרים אינם נודרין: ומשני תני נדב. ודרך התנא לשנות בין נדר לנדבה אבל לעולם לא קרי לנדר נדבה: מ"ש נדר דלא דלמא אתי בה לידי תקלה כל תאחר נדבה נמי דלמא אתי לידי תקלה למעל בה: בהלל הזקן: אמר לה' לשם שמים: **דאתי על חטא.** שטיטמא עצמו וכיון דאתי על חטא הוא א"כ לא בעי למיכל שום קרבן חטאת. אלא היינו טעמא דלא אכל אשם נזיר טמא: **כשהן חוטין.** מתפחדים כמו ופחדת לילה ויומם (דברים כח) ומתרגמינן ותהית. כשהן חוטין נודרין שאינן נודרים לשם שמים אלא לשם כעס מנזרין עצמן: **וכשהן מטמאין.** דאתא טומאה וסתרי להנהו יומי דנזירות וצבו למימני יומי נזירות אחר וריבה עליהן ימי טומאה דשמא מיטמא פעם אחרת וצבי למיסתר כל הני יומי דנזירות ומתחרטין בעצמן שנדרו וכיון דמתחרטין לא הוי נזירות לשם שמים ונמצאו מביאין חולין לעזרה ומשו"ה לא אכל אלא מזה דולאי לשם הוא דעבד: **א"ה אפי' נזיר טהור.** דדלמא מתחרט על נזירותו ונמצא מביא חולין לעזרה: **כנזיר טהור.** ליכא למיחש דמתחרט דכיון דלא נטמא ולא רבו עליו ימי טומאה ודאי לא מתחרט. ואי אמרת אפ"ה הוא מתחרט דאינו יכול לעמוד בנזירותו להא ליכא למיחש דאי לאו דאמיד בנפשיה קודם שנדר דיכול לעמוד בו לא הוה נדר ולא מיתחרט כל היכא דלא נטמא: אפילו

מוסף רש"י

שלא מעל אדם בעולתו. אלא היה שוחט בין הקדשה לאחרשה שיבאו בה לידי מעילה (פסחים נו:). **תלתלים.** לשון תלויים (שה"ש ה יא). **בבבואה.** דמות קלסתר פנים (קדושין פ:). **ופחז עלי יצרי.** ומהר עלי יצרי והכיאני לידי הרהור (נדר ד:).

תוספות

והא קתני בנדבתם. פירוש מנויפיה דמתני' מיקמי ליה דקתני כנדבתם והכל קתני נדר ר"ל דאין ר"ג ולשניות ניחא הכל: **בהלל הזקן שמביאין בעזרה.** ואי"ת אמאי היכי קרי ליה נדבה כשרים הא ליכא שריותא כ"א כהלל כשהבהמה בעזרה ומתני' משמע בכל ענין ועוד דהא תיתא נדרי קרבן אבל נדרי דקונם כגון שאוסר בכר עליו אתם לא שייך בעשה זה ואומר הר"ר אליעזר כיון דכשרים מתנדבים בשום לד בעזרה גם אין לעזרה נמי אפשר שפיר הנדבה בלשון זה ואף על גב דכשרים לא מתנדבים בה"ג אבל נדרי כשרים לא הוי בלל בשום לד אף כשהיא בעזרה נמי איכא חשש שמא תמות ויהא חייב באחריות ואתי לידי תקלה דבל תאחר אלכך כנדרי כשרים לא אמר כלום: **כשהן תוהין.** נזדרין. תוהין לשון ותוהא על הרפאות כלומר כשהן תוהין בעצומיהם ולאוגנן מן היסורין נזדרין להגין מן היסורין וכשרים עליהם ימי טומאה מתחרטין:

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com